

čilo spričo kratke obravnave poedinih zadev nejasno, bom poedine stvari pojasnil na eventualna ustna vprašanja.

SKLEPI K TAJNIKOVEMU POROČILU.

K tajniškemu poročilu so stavili svoje predloge:

Tov. Kmet je stavil predloge glede prevedbe pripravnikov, nastavitve onih, ki so absolvirali privatna učiteljska, upoštevanje izvenšolskega dela in razpisa službenih mest.

Tov. Hočevnar glede kontraktualnih učiteljev.

Tov. Peternel navaja primere v pogledu napredovanja v VI. skupino.

Tov. Cvetko, Maribor levi breg navaja primer premestitve po službeni potrebi, nadalje predloge glede sklicevanja predsedniških zborov in banovinske skupščine, predloge za banovinsko skupščino, pravilnik o vršitvi obvezne telesne vzgoje, o matičnem listu, o imenovanju častnih članov JUU in o pedagoških ustanovah ter založbah.

Govorili so še tovariši: Ravbar, Lapajne in Ljubič. Nakar je pojasnil posamezne točke tajniškega poročila tov. tajnik Metod Kumlj.

PRORAČUN.

Zbor je nato prešel na razpravo o proračunu sekcije, ki ga je obrazložil tov. Rado Grum. V glavnem se je zbor strinjal s predloženim osnutkom in je bilo sklenjeno, naj se spremeni le v toliko, da se postavka 8 »Praktični učiteljski tečajji uporabi kot fond za obrambo in pravnega konzulenta.

Nadalje je bilo sklenjeno naj bi izhajal »Popotnik« v desetih številkah po eni in pol tiskovni polji tako da izideta vedno po dve številki skupaj.

V smislu teh sklepov spremenjen predlog proračuna bo razposlan posameznim sreskim društvom v razpravo.

Letošnja banovinska skupščina bo 11. in 12. julija v Ljubljani.

Zbor je zaključil predsednik ob 16. uri.

Občni zbor Učiteljske samopomoči

Ob zelo lepi udeležbi so zadržniki US 2. junija 1935 zborovali v prijaznem Celju. Prvi občni zbor ob 9.30 ni bil sklepčen. Po uvodnih formalnostih in pozdravu hišnega domačina tov. Zdolška je načelnik US tov. Iv. Kocijančič otvoril ob 10. uri občni zbor ter prav pristrčno pozdravil vse navzoče zadržnike.

Pred prehodom na dnevni red se je spomnil v žalnem govoru blagopokojnega Vi-težkega kralja Aleksandra I in njegove mučeniške smrti, novemu vladarju Nj. Vel. kralju Petru II. pa izrazil vdanost našega članstva.

K prvi točki dnevnega reda je prečital tov. Kocijančič poročilo načelstva za l. 1934., ki navaja statistične podatke o članstvu, o posmrtninah, o likvidnosti zadržnega denarja, o delu in uspehih v združni upravi, o sejah in članskih sestankih. Poročilo omenja dalje, da je l. 1934 postal član nadzorstva tov. Ivan Dimnik, predsednik JUU, član načelstva tov. Juraj Reček je praznoval 80 letnico, član načelstva prof. Albert Sič pa 70 letnico svojega rojstva. Vse tri navzoče zadržnike so zborovalci pozdravili s glasnim odobravanjem. — Agitacija za nove člane se je vršila po običajnem redu: pismo iz uprave, s članki v »Učit. tovarišu«, osebno s predavanji na zborovanjih in po naših zaupnikih v srezih, v zadnjem času z referatom »Gospodarski dane. Vsem tem našim zvestim sodelavcem — posebno še tov. uredniku »Učit. tovariša« — izreka poročilo združno zahvalo. Končno izreka poročilo še željo, da bi se k sedanjim dobrinam US pridružile še nove pridobitve, to pa brez težjih žrtev za zadržno kot za zadržnike.

Poročilo načelstva je bilo brez debate z odobravanjem soglasno sprejeto.

Računski zaključek za l. 1934 je imel vsak zadržnik tiskan pred seboj. K temu je podal tov. načelnik samo nekaj splošnih pripomb in pojasnil. V debati so govorili tov. Gosak, Gobec, Petrak, Fink, Vrečko, Kobal in še drugi. Pojasnjeval in odgovarjal je tov. Kocijančič. Med drugim se je naročilo združni upravi: Pozove se v »Učit. tov.« zadržniki na isti šoli, da si zberejo poverjenika, ki bo pobiral in nakazoval članske prispevke za US na eni položnici ali pa, da se člani na isti šoli zedinijo za to, da jim uprava US pošilja položnice za nakazila v eni kuverti. (O tem se bo še pisalo v »Učit. tovarišu«!)

Član nadzorstva tov. Volavšek je prečital predlog nadzorstva, ki je bil sestavljen o priliki pregleda računskega zaključka in je predlagal načelstvu absolutorij. Navzoči zadržniki so računski zaključek za l. 1934 odobrili in glasovali soglasno za absolutorij. Tov. načelnik se je zahvalil za zaupanje in obljubil v imenu načelstva in uprave vestno in točno poslovanje tudi v bodoče.

Tov. Kocijančič je priobčil v »Učit. tovarišu« od 30. 5. 1935, št. 42 dalje poročilo o podpornem skladu. Na občnem zboru je temu dodal še nekaj podatkov bolj internega značaja glede zaupnikov, opominjalnih pism, vračanja podpor, o izdanih in vrnjenih podporah l. 1935, o rešenih in nerešenih prošnjah itd. Za načelstvo je predlagal nekaj izprememb pravilnika o podpornem skladu.

V obširni, a vseskozi stvarni debati so govorili tov. Gosak, Muršec, Gobec, Volavšek, Zemljič, Petrak, Rajhman, Kocijančič in še drugi. Občni zbor je po svojih govornikih odobril poslovanje načelstva s podpornim skladom, naročil mu strogo in stvarno obravnavo predloženih prošenj tudi v naprej. Pravilnik, potrjen na občnem zboru v l. 1934, se je spopolnil v sledečih točkah:

Točka 8. in 13. Proti zadržnikom, ki ne vračajo določenih podpor redno in pravočasno, naj postopa načelstvo po določili točke 13. pravilnika. Računovodstvo, oziroma finančna direkcija se naprosi, da odteguje dolžne obroke do najvišje dopustne meje.

2. Točka 12. V dobi 6 mesecev (od l. 7. do 31. 12. 1934) je utrpel podporni sklad Din 106.10 nepovrnjenih stroškov. Zato se v bodoče zahteva za tiskovine, poštino, poizvedbe itd znesek Din 10.—. Odklonjenemu prosilcu se preostanek vknjiži v dobro.

3. Točka 14. in 15. Od dovoljene podpore se odtegne 1% za upravne stroške. Nagrada za upravne posle določa nadzorstvo, ki poroča o tem občnemu zboru.

4. Točka 2. Pismeni predlog nekega člana, da bi načelstvo smelo izdati podporo članu prosilcu, ki še ni 3 leta zadržnik US, je bil soglasno odklonjen.

Vsi ti predlogi so bili brez ugovora od vseh navzočih zadržnikov soglasno sprejeti.

Od tov. Volavška je prejela združna uprava samostojen predlog, ki določa, naj US

nudi članom še pri življenju kako dobro, n. pr. izplačilo 1/2 posmrtnine. Slično preosnovno US je predlagala tov. Polakova iz Ljubljane na občnem zboru v l. 1933.

V svojem pojasnilu poudarja tov. Volavšek, da ga je pri sestavi vodila misel: US naj nudi denarno pomoč zadržniku že v življenju. Zadržniku, ki je bil že določeno dobo včlanjen v združni, naj izplača US 1/2 posmrtnine. Mlajši, zdravi tovariši(-ice), neporočeni in zakonci brez otrok se ne ogrevajo samo za posmrtnine. US naj pritegne v to del rezervnega sklada, nekaj bodo storili zadržniki. Predlaga izvolitev posebnega odseka, ki bo te predloge preizkusil, izdelal konkreten predlog in ga predložil prihodnjemu občnemu zboru.

V debati je tov. Gosak toplo priporočil preosnovno US po tov. Volavškovih predlogih. Nadalje so govorili še sledeči tovariši: Gobec, Pogačnik, Rajhman, Kobal, Dimnik, Sevnik in Kocijančič. Po daljši in temeljiti debati sta bila sprejeta soglasno sledeča sklepa:

1. Za sestavo konkretnega predloga se izvoli poseben odsek, ki ga tvorijo tovariši:

Mariborsko učiteljsko društvo g. nadzorniku Tomažiču

Mariborsko učiteljsko je meseca maja bridko zadela vest, da je bil upokojen dolgoletni šolski nadzornik za srez Maribor levi breg tov. Ivan Tomažič. Z njim je odšla iz vrst aktivnega učiteljskega ena najpomembnejših osebnosti v slovenskem šolstvu. Nadzornik Tomažič je že pred prevratom v ljutomerskem okraju posegal odločno v delo za narodov napredek in njegovo lepšo bodočnost. Po prevratu je bil tudi on med tistimi, ki so bili poklicani v Maribor na tedaj tako težavno in nevaležno šolsko delo. Poverjeno mu je bilo vodstvo III. deške osnovne šole. Vse svoje bogate sile je posvetil tov. Tomažič od sedaj naprej mariborskemu šolstvu, najprej kot upravitelj III. deške osnovne šole, kjer je moral v težavnih razmerah orati ledino in vzgajati v prvih povojnih letih podvijano mladež v zavedne Jugoslovane, nato pa, ko je bil poklican na še odgovornejšo nadzorniško mesto, je posvetil vse svoje sile celotnemu šolstvu podrejenega mu sreza. Prav posebno mu je bilo pri srcu obmejno šolstvo in kadar je šlo za dobrobit in napredek šolstva v narodno izpostavljenih in ogroženih krajih, tedaj se ni plašil nadzornik Tomažič nobenega truda. Ako je učiteljsko njegovega sreza in zlasti ono v obmejnih krajih neprestano skušalo raziskovati svoje posebne vzgojne prilike, ako je stremelo za tem, da bi vsa pedagoška prizadevanja dobila pravo jugoslovansko obelje, je to v glavnem zasluga nadzornika Tomažiča. Bil pa je vsemu svojemu podrejenemu učiteljsstvu tudi vedno skrben in blag svetovalec, po očetovsko je skrbel za slehernega, tako da mu je vsakdo moral priznati ono, kar je za človeka najvišje priznanje, da je bil v resnici dober človek.

Mariborsko učiteljsko, katerega je ta nenadni odhod nadzornika Tomažiča globoko zadela, ga je imenovalo na svojem društvenem zborovanju 22. maja t. l. za prvega častnega člana svojega društva. Da še posebno počasti svojega tolikanj priljubljenega dolgoletnega nadzornika, je sklenilo, da mu izroči diplomu častnega članstva na posebnem slavnostnem zborovanju. Za ta dogodek je pa pohitelo mariborsko učiteljsko ven iz Maribora v osrčje Slovenskih goric, v prijazno Sv. Trojico, kjer je ravno pred tremi leti tudi šentlenartsko dru-

štvo zbralo slavljence za svojega častnega člana. Dne 6. junija t. l. se je zbralo učiteljsko skoraj polnoštevilno pri Sv. Trojici. Dva največja mariborska avtobusa sta potegnala po beli cesti v zelene Slovenske gorice vse številne udeležence, ki so vedno vedremu slavljenču na čast prinesli s seboj vsak vrhano mero židane volje, ki je ni moglo skaliti niti nepriznano vreme.

V osnovni šoli pri Sv. Trojici se je vršilo najprej slavnostno zborovanje. Otvoril ga je predsednik društva tov. Ciril Hočevnar, ki je tolmačil v lepem nagovoru slavljenču čuvstva in zahvalo vsega učiteljskega in proslavljal njegovo življenjsko delo na pedagoškem, stanovskem in gospodarskem polju, pa tudi za idejo Sokolstva in Ciril-Methodove družbe. Nato je izročil slavljenču okusno izdelano diplomu, ki prikazuje simbolično našo severno mejo, ki je bila slavljenču tolikanj pri srcu. Čestitali in zahvaljevali so se mu še šolski upravitelj Hren, šolska upraviteljica Bračičeva ter učiteljica Cibic in Jakopec. Vsem se je zahvalil z lepimi besedami slavljenec, ki je, skromen kakor vedno, tudi to pot slehernu zahvalo odklanjal in poudarjal, da je storil samo ono, kar je bil storiti dolžan.

Po končanem slavnostnem zborovanju se je podalo učiteljsko v prijazni Golobov hram, kjer je bilo postreženo z vso gostoljubnostjo in pozornostjo, ki je lastna panonskim Slovincem. Tu se je razvila pristrčna, izredno prijetna zabava, ki je nepriljeno združila vse mariborsko učiteljsko, ki se drugače tako redko vidi. Vse prenelo so minevale ure v prelepi Sv. Trojici. Med petjem, godbo in smehom so se vrstile šaljive napitnice slavljenču, ki jim je enako šaljivo odgovarjal. Ni čuda, da je prišel mnogo prehitro čas, ko je bilo treba nazaj v Maribor. Tako je zblizal odhajajoči nadzornik Tomažič baš ob svojem slovesu vse mariborsko učiteljsko tako, kakor je to v mestih le redkokje in redkokdaj slučaj. Ob zavesti, da se bomo še pogosto tako našli, upamo, da bomo lahko imeli tudi današnjega slavljenca še večkrat v svoji sredi, saj ostane med nami in se nam prav gotovo ne bo odtegnil, je potem sledilo trpko slovo.

I. K.

Ant. Mihec:

Bodulija

Kot večen popotnik sem prišel v Aleksandrovo na otoku Krku, ali kakor se pravi na Boduliju.

Narod je krstil otok za »Bodulijo« in prebivalca za »Bodule«. Mesto, oziroma vas šteje okoli 3000 prebivalcev. Razen velikega sokolskega doma in dveh hotelov so hiše dokaj enostavne in druga drugi podobne. Po značaju in načinu življenja se ljudje zelo razlikujejo od ostalih otočanov.

Sopile — narodna pesem.

Aleksandrovan je ponosen, živ, nezaprljiv in skop. Njegova pesem je podobna tužnemu zavijanju in je pravi odraz skope prirode in večne borbe za obstanek. Prav tako je tudi melodija, ki jo slišiš iz narodnega instrumenta — sopile. To je leseno glasbilo podobno klarinetu, ki se pa loči v dve vrsti od katerih ene svirajo »na debelo«, druge »na tanko«. V mnogih nemških glasbenih listih najdeš cele kolone podatkov o tej edinstveni narodni glasbi. Ko jo prvič slišiš se ti zdi bodulska glasba nerazumljiva in monotona. Če pa upoštevaš skopo in kamenito zemljo, ki narodu po mačehovsko vrača trud, prideš do prepričanja, da je v tej glasbi, polno otožnih tonov prava slika stradanja in borb za narodni in gospodarski obstoj. Narava vpliva na melodijo pesmi. Odkod naj bi vzlet Bodul veselo pesem, ko ga obkroža gol kamen, iz katerega mora izklesati peščico zemlje, da vanjo zasadi figo, trto ali oljko!

A morje, to veliko pokopališče naših mornarjev je zelo nesigurno. Zdaj je mirno kot olje, pa se v trenutku pretvori v morskoo pošast, katera požira brodove in ljudi. In tudi večna borba s tem neizprosnim naravnim elementom ima svoj izraz v tej otožni melodiji bodulske narodne pesmi.

Danuncijevi arditji — narodne borbe.

Znano je, da je otok Krk kot zadnji prišel v okrilje Jugoslavije. Znale so tudi bor-

be neoboroženih domačinov proti Danuncijevim arditom. Z Aleksandrovanji so morali celo »parlamentirati«, ko so druge vasi že davno podlegle. Le vprašajte kakega domačina o tem! Pripovedoval vam bo na dolgo in široko.

Spominjam se dogodka, ko je na morju divjal hud vihar in so ladje druga za drugo hitele v varno pristanišče. Kakor drugod na otokih, je tudi tukaj središče vsega življenja, pristanišče. Tu se pogovarjajo, politizirajo, flirtajo i. dr. — Ne manjkajo niti šolski otroci, ki skačejo sem ter tja. Pa so vam presneto živi in neugnani!

Oči vseh so uprte na odprto morje. Naenkrat se pojavi nek motorni čoln in se približuje pristanišču. Vse ugiba: kdo, čigav, odkod itd. Pristaniški pilot pojasni, da je to najbrž italijanski finančni čoln, ki se je moral ukloniti višji sila. In res, na jarbulu se je vila italijanska tricolora, a ljudje so se začeli nekam čudno spogledovati. Prisotni otroci so začeli grabiti kamenje. Na moje vprašanje kaj da s tem nameravajo, so me čudno pogledali rekoč: »Ali ne vidite, da gredo Italijani?« Teško sem jih pomiril in pripravil do tega, da so pometalni kamenje iz žepov in neder.

In taka je menda vsa deca od Sušaka do Budve...

Narodna zavest.

Večna borba z vsemi mogočimi osvajači je utrdila pri Bodulih narodno zavest do najvišje mere. Otok Krk je bil vedno v neprestani borbi od Benečanov, Italijanov pa do Germanov. Le veliki odpornosti in žilavosti naroda se je zahvaliti, da se ni mogel tujec nikdar udomaćiti na tem otoku, ki je bil last nekdanjih knezov Frankopanov. Mnogi otočani gredo v svet že v rani mladosti, zlasti v Ameriko. Ko pa si prisluzijo gotov znesek, se vrne v stari kraj, čeprav šele tik pred smrtjo.

Ko so l. 1919. morale zapustiti italijanske čete otok Krk, je narod več dni vriskal od velikega navdušenja.

Hoteli — lov — navade.

V zadnjih letih so napravili še precej lepo kopalnišče, kamor zahajajo letoviščarji, željni miru in počitka. Mimogrede bodi povedano, da imajo še najraje Slovence, ker da so najboljši konsumenti glavnega proizvoda.

Poleg dveh hotelov je več manjših gostiln, v katerih se dobi prav poceni hrana in prenočišče. Gost mora biti pripravljen na vsa mogoča vprašanja s strani gostilničarja. Je to zgolj domačnost, oziroma radovednost, kateri se ne izogne nikjer.

Poleg ribjeva lova je na otoku zanimiv tudi lov na zajce, lisice, kune in jerebice, katerih je vse polno. Menda ga ni učitelja, ki se ne bi bavil s tem zdravim sportom. Lovišča so zelo poceni. Mnogo lovišč imajo v zakupu bogatejši Angleži, ki prebivajo tu vso zimo. Seveda jih stane vsaka ustrelna jerebica kakor nas — krava. Lovci mora biti pravi akrobat v preskakovanju nešteti zidov, kajti vsaka njivica je ograjena s posebnim zidom. Mnoge, posebno debelejšje osebe mine vsa lovska strast že pri prvem poizkusu.

Domači tovariš Jože je bil prvi mojster v streljanju jerebic in tudi na ribe je rad hodil. Kolikokrat je prišel po mene že v zgodnjih urah, potrkal na okno rekoč: »Ala, Antone, gremo ča, orebice več kantaju (pojejo)!« Če pa sva šla na ribe: »Antone, diži se! Bonaca (mirno morje) je kako ulje!« — Hočeš nočeš, moral sem iz postelje.

Lepo je bilo, ko sva zaveselila na odprto morje, v kopalnih oblekah, preskrbljena z vsemi mogočimi ribarskimi pripomočki za vabljenje nedolžnih ribic! Vsakokrat sva »zabugarila« po kako istrsko narodno pesem, da so se delfini kar plašili.

Otok Košljun — drugi Bled.

V samem aleksandrovskem zalivu se nahaja majhen in krožniku podoben otok — Košljun. Na prvi pogled se ti zdi, da si nekje na Bledu, če bi ga ne obkrožala gola in kamenita okolica. Sam otok je zaraščen z različnim drevjem, med katerim prevladuje bor in lavorika. Res prava oaza v pustinji! Skoda, da so se očetje frančiškani, lastniki otoka, za-

barikadirali s številnimi tablicami, na katerih stoji napisano v več jezikih, da je pristop na otok, v kopalnih oblekah prepovedan. Zgodilo se je že, da je marsikatera dama morala nazaj prav zaradi prekratkih — rokavov. Jaz jim prav nič ne zamerim. Zakaj bi taka izkušnja motila nebeski mir.

Poleg samostana je tu nižja privatna gimnazija, ki jo vodijo sami o. frančiškani. Imajo pa bogato knjižnico, z redkimi primerki najstarejših knjig in tudi muzej. Vsak izobraženec, ki pride v to okolico, si bo ogledal to knjižnico. Skoda, da je knjižnica nedostopna ženskam zaradi »klausure«. — Pa se je našla neka prebrisana Čehinja, ki si je vtepla v glavo, da si mora ogledati ves samostan. Preoblekla se je v moško obleko, se izdala za profesorja in uspela. Pater gvardijan ji je drage volje pokazal in on, trdno prepričan, da ima pred seboj moškega. Po odhodu se je sama javila z dopisnico in se podpisala s polnim ženskim imenom. Očetje frančiškani so odslej postali bolj pozorni na vsakega obiskovalca otoka.

Sejem — narodna pesem.

Na dan sv. Antona Padovanskega se zberejo na Košljunu ljudje iz vsega otoka Krka in ga dobesedno pokrijejo. Tu je semenj, na katerem ne manjkajo razni berači. Nekateri imajo razne »lajne« redkeje harmoniko ali gosli. Poslušal sem nekega domačega berača, ki je, mimogrede povedano, veljal za »umetnika« in je pel ob harmoniki sledečo pesem:

Oj Antone, albukate (odvetnik), mrt sam zate, dragi brate. Za ono tvojih sedam kori, zemi mene sobom gori (itd.).

Prosjači pa le tak, ki v resnici ne poseduje ničesar. Mnogo jih je, ki rajši stradajo, kot bi prosili. So pač preponosni!

Na zadnje je popihnil »tíhi večer« in me odnesel daleč od otoka, kjer kraljuje ponos in narodna zavest. Bodi pozdravljena draga Bodulija ter mi oprosti, če sem bil preodkrit v svojem opisu. Učiteljsko dravske banovinske gradi svoj dom v Omišlju, kar naj ti bo v priznanje in zadoščenje!